

Rapport om tillämpningen av systemet med tvärvillkor inom gårdsstödet

Jordbruksdepartementet

2007-06-04

Dokumentbeteckning

7991/07 AGRI 103

Rapport från kommissionen till rådet om tillämpningen av systemet med tvärvillkor (enligt artikel 8 i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare)

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 30 mars 2007 en rapport om tillämpningen av systemet med tvärvillkor. Tvärvillkor är de krav inom folkhälsa, djurhälsa, växtskydd, miljö, djurskydd samt skötselkrav för åkermark och betesmark som lantbrukaren måste följa för att erhålla fullt gårdsstöd.

I rapporten beskrivs erfarenheter från tillämpningen under de två år som systemet har varit i kraft. Slutsatserna bygger dels på enkätsvar från medlemsstaterna, dels på erfarenheter från genomförda revisioner. Kommissionen öppnar för en diskussion med medlemsstaterna kring vissa områden samt lyfter fram ett antal förslag för att förbättra systemet. Kommissionens ambition är att förslagen ska tillämpas från 2008.

Sverige välkomnar kommissionens rapport. Det är positivt att kommissionen nu öppnar för en diskussion om hur tillämpningen kan effektiviseras. Sverige anser även att det finns ytterligare aspekter som bör tas upp, som exempelvis att ett antal indikatorer som inte bygger på direktiv tas fram. Det skulle förbättra möjligheterna för likvärdig tillämpning i samtliga medlemsstater.

1.1 Innehåll

Kommissionen ska enligt förordning (EG) nr 1782/2003 om gemensamma regler för direktstöd ta fram en rapport om tillämpningen av systemet med tvärvillkor senast den 31 december 2007. Tvärvillkor är de krav inom folkhälsa, djurhälsa, växtskydd, miljö, djurskydd samt skötselkrav för åkermark och betesmark som lantbrukaren måste följa för att erhålla fullt gårdsstöd. Processen har påskyndats av det tyska ordförandeskapet som har förenklingar som en av sina prioriterade frågor. Även kommissionen har sett behovet av att så snabbt som möjligt göra vissa förenklingar.

Kommissionen presenterade sin rapport den 30 mars 2007. I rapporten beskrivs erfarenheter från tillämpningen under de två år som systemet har varit i kraft. Slutsatserna bygger dels på enkätsvar från medlemsstaterna, dels på erfarenheter från genomförda revisioner.

Kommissionen är öppen för en diskussion med medlemsstaterna om hur tillämpningen av systemet kan förenklas. Det gäller exempelvis möjligheten att göra kontroller i förädlingsledet snarare än på gårdsnivå, hur systemet för avdrag kan utformas, information till lantbrukarna och det faktum att vissa lantbrukare löper större risk att få avdrag än andra. Vidare tar kommissionen upp konkreta förslag till förenklingar av systemet. Förslagen gäller bland annat att det ska finnas en möjlighet att lämna varningsbrev vid små avvikelser, att avdrag under 50 euro undantas, att avisering av kontroller ska kunna ske 14 dagar i förväg, att nya eller ändrade tvärvillkor ska fasas in, förenkling av 10-månadersregeln och infasning av tvärvillkor i de nya medlemsländerna.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Vissa av förslagen kommer sannolikt ha effekt på Jordbruksverkets föreskrifter.

1.3 Budgetära konsekvenser

Sverige förutser inte att förslagen kommer att innebära några budgetära konsekvenser. Om så ändå skulle vara fallet bör finansiering ske inom befintliga budgetramar.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar kommissionens rapport och anser att den innehåller många intressanta förslag till förenklingar. Det är positivt att kommissionen nu öppnar för en diskussion om hur tillämpningen kan effektiviseras. Ur

svensk synvinkel är det mycket viktigt att det ställs höga krav inom områdena miljö, folkhälsa, växtskydd, djurhälsa, djurskydd och skötselkrav. Systemet med tvärvillkor är dock komplicerat och komplext. En eventuell diskussion om nya eller ändrade tvärvillkor bör därför föregås av en omfattande revidering av de nuvarande tvärvillkoren. Sverige anser även att det finns ytterligare aspekter som bör tas upp. Till exempel föreslår Sverige att ett antal indikatorer som inte bygger på direktiv tas fram. Om detta görs förbättras möjligheterna för likvärdig tillämpning i samtliga medlemsstater.

Sverige anser att det finns behov av en genomgripande översyn av befintliga tvärvillkor. Det finns i nuläget tvärvillkor som inte har en direkt koppling till lantbruket och där lantbrukaren inte själv kan påverka uppfyllelsen av tvärvillkoren. Det kan ifrågasättas om denna typ av tvärvillkor verkligen bidrar till målsättningen om att tvärvillkoren ska skapa legitimitet och miljönytta för stödssystemet.

Det är inte rimligt att två lantbrukare med samma avvikelser men med olika storlek på stöd får helt olika avdrag i kronor räknat. Inom gårdsstödet gäller grundprincipen att lantbrukaren får avdrag motsvarande två gånger felets storlek oavsett storlek på gården. Detta system upplevs generellt av lantbrukare som mer rättvist än ett system baserat endast på procentuellt avdrag. Därför stödjer Sverige kommissionens ambition att diskutera avdragssystemet.

Det faktum att tvärvillkoren är kopplade till kontrollsystemet för det ordinarie stödssystemet, IAKS, gör att möjligheter till förelägganden som ges i vissa direktiv och som ligger till grund för tvärvillkoren sätts ur spel då det är det som kontrollanten ser vid kontrolltillfället som ligger till grund för avdragen på stöden. Sverige anser att de bakomliggande direktivens utformning ska ges större utrymme trots att systemet ligger inom ramen för IAKS.

Sverige avser att i första hand arbeta för ett helt borttagande av 10-månadersregeln. Kommissionens argument för ett bibehållande av en modifierad 10-månadersregel är att lagstiftningen måste vara tydlig om två lantbrukare söker stöd på samma skifte och inte kan komma överens om vem som förfogar över skiftet. Sverige anser att för rätten att uppbära stöd kan 10-månadersperioden ersättas med ett krav på att arealerna ingår i jordbruksföretaget efter sista ändringsdatum (i Sverige den 15 juni). Däremot bör enligt svenskt synsätt, frågan om vem som har rätt att förfoga över ett visst skifte regleras i nationell lagstiftning.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Kommissionens rapport fick ett brett stöd från medlemsstaterna när den presenterades i samband med jordbruks- och fiskerådet den 16 april 2007. Dock anser vissa medlemsstater att förslagen skulle kunna vara mer långtgående.

Europaparlamentet stödjer kommissionens rapport men anser att den skulle kunna vara mer långtgående.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Rapporten har inte sänts på remiss.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ordförandeskapet har förhoppningar om att rådsslutsatser antas på rapporten i juni. Förslagen kommer huvudsakligen att hanteras på kommissionsnivå. Kommissionens ambition är att förslagen i rapporten ska kunna tillämpas från 2008, och i de fall det är möjligt redan från 2007.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Avsikten från ordförandeskapet är att anta slutsatser baserat på rapporten. Rådsslutsatser antas med konsensus.

3.3 Fackuttryck/termer

IAKS: Integrerat Administrations- och Kontrollsystem. Ett EU-gemensamt regelverk för förvaltning och kontroll av direktstöden och tvärvillkoren. Regleras i kommissionsförordning 796/2004.

10-månadersregeln: Regeln innebär att lantbrukaren måste förfoga över den mark som han/hon söker stöd för under 10 månader. Syftet är dels att undvika dubbelansökningar, dels att ansvarsförhållandena vid eventuella tvärvillkorsavvikelser är tydliga.